

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Autor: mgr Marzena Kidacka

Promotor: prof. nadzw. dr hab. Czesław P. Kłak

Temat rozprawy: Odpowiedzialność karna a konstrukcja handlowej spółki osobowej w organizacji

Przedmiotem rozważań podjętych w rozprawie doktorskiej jest zagadnienie odpowiedzialności karnej w fazie istnienia spółki osobowej w organizacji. Celem pracy jest przedstawienie problematyki odpowiedzialności karnej spółki osobowej w stadium po podpisaniu umowy spółki a przed wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego na gruncie prawa karnego, kodeksu spółek handlowych, kodeksu karno – skarbowego oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

Te fundamentalne dla pracy rozważania poprzedzone zostały analizą zagadnienia odpowiedzialności karnej na tle innych rodzajów odpowiedzialności represyjnej. Badaniu poddana została również spółka osobowa – zwłaszcza jej podmiotowość prawna na tle historycznym, prawnoporównawczym i konstrukcyjnym, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia odpowiedzialności karnej.

Analiza zagadnienia odpowiedzialności karnej na tle innych rodzajów odpowiedzialności represyjnej omówiona zostanie w Rozdziale I. W Rozdziale tym przedstawiono m.in. pojęcie odpowiedzialności prawnej, odpowiedzialności represyjnej i odpowiedzialności karnej wraz z podziałem na jej rodzaje. Omówione zostaną również zasady odpowiedzialności karnej na gruncie Konstytucji RP.

Rys historyczny przedstawiony został w Rozdziale II. W rozdziale tym zwrócona została szczególna uwaga na zmiany w kodeksie handlowym i kodeksie spółek handlowych w zakresie momentu powstania spółki osobowej.

W Kodeksie spółek handlowych brak jest ogólnych przepisów dotyczących spółek osobowych w organizacji, jak również nie pojawia się w nim sama nazwa; istnieje więc pod tym względem zasadnicza różnica między spółkami osobowymi a kapitałowymi. Powyższy stan rzeczy został oceniony w doktrynie jako pozostawienie przez Kodeks spółek handlowych otwartego problemu osobowych spółek w organizacji, z kilku przyczyn, a mianowicie: z uwagi na z reguły znacznie krótszy i mniej skomplikowany proces tworzenia spółek osobowych ze

względu na brak wzorców legislacyjnych, a także ustalonego kierunku judykatury w państwach OECD, wskazujących na potrzebę interwencji ustawodawczej w tej dziedzinie¹.

W Rozdziale III omówione zostały podstawowe pojęcia związane z funkcjonowaniem spółek (zarówno osobowych jak i kapitałowych) jak: jednostka organizacyjna, podmiotowość prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych i ich odpowiedniki procesowe oraz ułomna osoba prawna. Pojęcia te bowiem pojawiały się w kolejnych rozdziałach pracy i stanowiły fundamenty do analizy konstrukcji prawnej spółki osobowej w organizacji.

W Rozdziale IV przedstawiona została analiza prawnoporównawcza funkcjonowania spółek w prawie niemieckim ze szczególnym uwzględnieniem spółki (osobowej i kapitałowej) w organizacji. Aby można było dokonać rozważań w zakresie dopuszczalności istnienia oraz konstrukcji prawnej spółki osobowej w organizacji celowym było omówienie czym jest spółka, jak powstaje, tj. jakie etapy musi przejść aby przyjęła swoją docelową formę oraz czy Kodeks spółek handlowych pozwala na pojawienie się spółek osobowych w organizacji w aspekcie zasady *numerus clausus* spółek, tj. zamkniętej listy spółek, i wynikającego z niej zakazu tworzenia spółek nieprzewidzianych wyraźnie przez obowiązujące przepisy. Rozważania w tym zakresie przeprowadzono w Rozdziale V pracy.

Kolejno przedstawiono istotę spółki kapitałowej w organizacji (Rozdział VI), tj. m.in. etapy powstania spółki, normy regulujące istnienie i funkcjonowanie spółki w organizacji oraz charakter prawny spółki kapitałowej w organizacji. Zwrócono szczególną uwagę na charakter prawny przedspółki akcyjnej oraz spółki przedorganizacyjnej.

Po dokonaniu powyższych rozważań w Rozdziale VII rozstrzygnięte zostało zagadnienie dotyczące dopuszczalności istnienia oraz konstrukcji prawnej spółki osobowej w organizacji. Po pierwsze ustalono czy pomimo, iż w KSH brak jest ogólnych przepisów dotyczących spółek osobowych w organizacji, jak również nie pojawia się w nim sama nazwa spółki osobowej w organizacji można wyodrębnić taki podmiot, a jeśli tak to czy spółka osobowa w organizacji jest nowym typem spółki czy stanowi formę ustrojową spółki handlowej tj. jaki jest kształt prawny spółki w poszczególnych okresach jej bytu/fazach tworzenia, funkcjonowania oraz ustania spółki. Po drugie poddana została analizie czy spółka osobowa w organizacji jest stosunkiem zobowiązaniowym, czy jednostką organizacyjną, czy można jej przyznać podmiotowość prawną oraz zdolność prawną.

Fundamentalne dla treści pracy rozważania w zakresie odpowiedzialności karno – gospodarczej w fazie istnienia spółki osobowej w organizacji przedstawione zostały w

---

¹ S.Softysiński, *Kodeks spółek handlowych (podstawowe założenia)*, „Państwo i Prawo” 2000, nr 11, str. 18.

rozdziale VIII. W Rozdziale tym poruszono kwestie odpowiedzialności na gruncie Kodeksu karnego, KSH oraz zbieg przestępstw i zbieg przepisów.

Odpowiedzialność karno – skarbową spółki osobowej w organizacji została przedstawiona w Rozdziale IX, a odpowiedzialność na gruncie ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary w Rozdziale X. W Rozdziałach tych badaniu poddana została kwestia czy spółki osobowe w organizacji są podmiotami podlegającymi odpowiedzialności przewidzianej w ustawie Kodeks karny skarbowy (tj. art. 9 § 3 oraz 24 § 1) oraz w ustawie o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary. W Rozdziałach tych zaprezentowana została również kwestia odpowiedzialności reprezentantów spółki cywilnej oraz samej spółki na tle Kodeksu karno-skarbowego oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

Całość rozważań pozwoliła w zakończeniu pracy na sformułowanie wniosków *de lege ferenda*.

Moneta Jidodur